

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejuje:

J a k o b D i m n i k,

učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani.

Št. 16. in 17. Ljubljana, 16. vel. srpana 1895. XXXV. leto.

Vsebina: „Vrtec“: Spominčica na grob Andreju Praprotniku. — Rudolf Horvat: Kako vzgajaj učitelj učence k resnicoljubju? — Roza Hřibal: Kako si pridóbi in kako vzdržavaj učitelj dobro disciplino v svojem razredu? — Josip Novak: Jablana in smreka. — Josip Petkovšek: Prednost pešpotovanja. — Jos. Ciperle: Národna vzgoja. — A. Likozar: Zelenjadarstvo na šolskem vrtu meseca kinovca. — Lístek. — Naši dopisi. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Spominčica

na grob

Andreju Praprotniku

umrlemu dné 25. rožnika 1895.

Za možem mož . . . Prav kot v jesenski dóbi,
Ko z zadnjim cvetjem se odeva grič,
Za dróbnim ptičem nas zapušča ptič,
Da zímskih víher se umakne zlóbi:
Takó izginja nam pod hladno rušo
Za možem mož, ko vse močí življenja,
Radosti zlate dni in dni trpenja
Posvetil domovini z vsò je dušo.
Sevé, sévé — nekdanjih lepih dnij,
Ko še Slovén je spoštoval Slovéna,
Krepila rod ljubavi moč jeklana
In ni ljubezen prazna bila pena —
Teh zlatih hipov, žalibog, več ni . . .
Junake pa minólih dnij in dób,
Možé častite, nam zasipa grob;

Njih blage duše iz solzâ doline
 Tja gôri selijo se k božji zôri,
 Kjer nehajo vsi trudi in napôri,
 Kjer reva in slabost človeška mine.
 Osulo komaj enkrat se je cvetje,
 Odkar, mladina, vzet ti bil vrtnar,
 A danes, glej, že drug ti varih vzet je,
 Ki ljubil te pristrčno je vsekdar.
 Beseda njemu sladka — domovina
 Izginila nikdar ni iz spomina —
 A v domovini vsej najdražja stvar
 To bila njemu ti si, o mladina!
 Učitelj bil je tvoj in bil ljubitelj,
 Do časne, večne sreče zvest voditelj.
 Zdaj pôgled v svet ti v zgodbi je ogrinjal,
 Zdaj pesmi te učil in opominjal —
 Oj pesmi té! . . . Pastir jih peva v gôri,
 Prepevajo ob vôdi jih perice,
 Glasé iz ust vesele se terice,
 Učencev pevajo jih glasni zbôri,
 Popotnik peva jih na prašni cesti,
 Prepeva pevec jih na svetem mesti.
 V svetišči, dà! Ob lire sladkih glasih
 Pred skrinjo je zaveze v davnih časih
 Kraljevi David peval mile speve:
 Prošnjé in želje v njih je razodeval,
 Jehôvi svoje, ljudstva tožil reve;
 Takisto mož, ki šel je v kraj mirú,
 Kot David-pevec našega rodú,
 Pred skrinjo nove je zaveze peval,
 Ko v večno čast je matere Marije
 Posvetil cvetje svoje poezije . . .
 A ni le pevec bil in odgojitelj,
 Bil národa je svojega buditelj
 Iz mladih krepkih dnij do sivih lás:
 Preglej probuje naše častne liste,
 Kar mesto hrani jih in trg in vas —
 Tam so začrtane namere čiste,
 Začrtano je vse, kar on je storil,
 Kar mislil, upal, delal in govoril.

Dovolj!

Kakó v trenutju pevec naj opoje,

Kar storil mož je vse življenje svoje,
 Kakó oriše trude naj in boje,
 Kar jih prebil je iz ljubezni zgolj? —
 O blagi mož,
 Pod cvetjem rož
 Lahkà ti rodne zemlje bodi ruša,
 Pri Bogu izpočij se, zlata duša,
 Od tamkaj duh nas blagoslavljaaj tvoj!
 O zdaj še-le, ko več te ni med nami,
 Prebritko vsi spoznavamo s solzami,
 Kak biser izgubili smo s teboj.
 Počivaj v miru! — Ti pa, dobri Bog,
 Ki Te Očeta kliče zemlje krog,
 Ki večno vodiš narodov usode,
 Dodeli nam, da vsak med nami bode
 V življenja odločilni bôrbi tej,
 Kot bil služabnik Tvoj je — naš Andrej!

„Vrtec“.

Kako vzgajaj učitelj učence k resnicoljubju?

(Konferenčno poročilo.)

Človek, krona božjega stvarstva, je med vsemi bitji najbolj nezmožen, ko se rodi na svet. Radi tega ga je treba rediti, hkrati pa tudi precej vzgajati pričetni. Vzgoja pripada odraslim, to je takim, ki so sami že dosegli potrebno stopinjo нравstvene dovršenosti. Neizobraženec ne velja za vzgojitelja. Kaj pa se zahteva od vzgojitelja, da stori s svojim gojencem? Vzgojitelj mora uplivati na otroka z namero, da se le-ta privede do one dovršenosti, ki ustreza pravemu človeškemu dostojanstvu. Žival in rastlina ostaneta vedno isto; pri teh ni napredka. Človek pa daleč nadkriljuje vsa ta bitja uže po svojem telesnem organizmu. Kar ga pa še posebno visoko povzdiguje nad živali in kar stori, da gospoduje vsem stvarjem, to je njegov pametno misleč duh in zmožnost, da umno izvršuje vsa dejanja. Najvišja stopinja človeškega razvitka je torej stanje нравstvene svobode. Konečni smoter vsake vzgoje, ki ustreza pravemu človeškemu dostojanstvu, pa je ta, da se нравstveni svobodi postavi pravi temelj. In ta temelj je treba polagati pričetni uže v nežni mladosti. Prva vzgoja pripada torej domu. Žal, da je ravno domača vzgoja tako na slabem. To žalostno istino le prepogostokrat opazujemo zlasti mi učitelji in proti kateri so dostikrat vsa naša prizadevanja brezuspešna. Največ je mater in očetov, ki nimajo niti najmanjšega pojma o vzgoji in